

Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

Deres ref.: 2019/148628

Vår ref.: 19/06731-1

Dato: 29.06.2020

Svar på bestilling av kunnskapsstøtte vedr. retningslinjer for akutt fiske sykdom og -død i elv.

Innledning

Mattilsynet ønsket en tiltaksplan ved akutt fiske sykdom og -død i elv. Dette var igjen etter ønske fra Norske lakseelver, Norges jeger- og fiskerforbund, WWF og aktørene som var med under lakse-døden i Enningdalselva.

Det fulgte fem vedlegg med bestillingen:

1. Tiltaksplan ved akutt fiske sykdom og -død i vassdrag.
2. Furunkulose - Retningslinjer for oppfølging ved tilsyn
3. Listeførte eksotiske sykdommer hos akvatiske dyr (LES) - Faglig beredskapsplan
4. Oppfølgingspunkt til møtet den 25.4. med spørsmål om rutiner ved mistanke om sykdom hos vill laksefisk - fra Norske lakseelver
5. Spørsmål om rutiner ved mistanke om sykdom hos vill laksefisk.

Bakgrunn

Mattilsynet har behov for bedring av beredskapen ved akutt fiske sykdom og -død i vassdrag og ønsker at Veterinærinstituttet skal bidra med faglig støtte. Tilfellet med høy dødelighet i Enningdalselva og diskusjoner om ansvar for deponering av dødfisk ved furunkuloseutbrudd i sideelver til Namsen er noen av årsakene til at behovet for oppdatering og endring av prosedyrer er blitt nødvendig.

Hoveddel

I perioden som disse spørsmålene har vært behandlet har en del forhold endret seg med tanke på formelle krav som stilles til Mattilsynets beredskapsplaner. Ei gruppe på Veterinærinstituttet har derfor hatt jevnlig møter med representanter fra Mattilsynet for å finne ut hvem som har ansvar for hva og hvilke temaer som er viktige: Fra publikums varslingsplikt ved fiskedød i vassdrag og til hvordan Mattilsynet og Veterinærinstituttet kan legge til rette for at varslingsplikten blir kjent og overholdt. Varslingsplikten gjelder ved mistanke om smittsom fiske sykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Dette er ikke gitt å kunne bedømmes uten at fisken blir undersøkt.

Ett av svarene på denne bestillingen ble derfor utvikling av et meldingssystem som Veterinærinstituttet har ansvaret for. <https://www.vetinst.no/syk-villfisk>. Der skal publikum melde inn sine funn, vassdrag, hvilken art det gjelder, gi en kort beskrivelse av tilfellet i form av avkryssing og legge inn bilder. En diagnostiker skal vurdere saken, evt. ta kontakt med innmelder og avgjøre om det er viktig å ta ut prøver. For å gjøre denne meldingstjenesten kjent har Veterinærinstituttet i samarbeid med Mattilsynet laget en plakat som lokale jeger og fiskeforeninger har hengt opp på viktige steder.

I tillegg er det laget en "Veileder for syk og død villfisk i vassdrag" som inneholder definisjoner, hva som er publikums ansvar, hva som er Veterinærinstituttets plikter og hva Mattilsynet skal sørge for. Som vedlegg til denne gis en oversikt over aktuelle prøveuttak og utstyr som trengs. Dette er et stort dokument, et slags oppslagsverk som kan deles opp i mindre deler og som danner grunnlaget for flere nye prosedyrer som Mattilsynet har utviklet på grunnlag av egne maler som inneholder krav til formelt innhold.

Mattilsynets «Retningslinjer for oppfølging ved tilsyn - Furunkulose» er oppdatert og har fått et tillegg som gir råd om dødfiskhåndtering og hvorfor det kan stilles forskjellige krav avhengig av situasjonen.

Med hilsen

Edgar Brun

Avdelingsdirektør

Avd. for Fiskehelse

Veterinærinstituttet

Brit Tørud

fagansvar fiskehelse

Seksjon for havbruk, villfisk og velferd

Vedlegg

Veileder for syk og død villfisk i vassdrag

Plakat - meldesystem